

7/6583

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B16APK0610AR-GE-090 - 94471
Konu : Soru Önergesi

05 102/ 2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: T.B.M.M. Başkanlığı KAN.KAR.DAİ.BAŞK.'nın 13/06/2005 tarihli ve A.01.0.GNS.010.00.02/11636 sayılı yazısı.

Antalya Milletvekili Sayın Nail KAMACI'nın 7/6583-11738 Esas No'lu soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Atilla KOÇ
Bakan

EK:

Cevap (3 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN NAIL KAMACI'NIN 7/6583-11738 ESAS NO'LU
SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ CEVABI**

SORU 1: Kültür ve Turizm Bakanlığı yurtdışına kaçırılmış hangi eserleri geri almak için girişimde bulundu?

SORU 2: Yurtdışına kaçırılan hangi eser hangi ülkede bulunmaktadır?

CEVAP 1-2: Türkiye'den yurt dışına kaçırılan ve geri almak için girişimde bulunulan eserler:

Almanya

Boğazköy Sfenksi, Bergama-Zeus Sunağı, Aphrodisias-İhtiyar Balıkçı Heykeli, Konya-Beyhekim Camii Mihrabı, Hacı İbrahim Veli Türbesi, Troya Eserleri.

Rusya Federasyonu

Troya Eserleri

Avusturya

Suben Sınır Kapısında Ele Geçirilen Eserler

ABD

Herakles Heykeli, Kumluca Eserleri

Danimarka

Diyarbakır Müzesi Sfenks Figürini, Akşehir Seydi Mahmut Hayrani Türbesi'ne Ait Sanduka, Cizre Ulu Camii Kapı Tokmağı

İtalya

İtalya İnterpolü'nce Ele Geçirilen Yazıt

Fransa

Lidya Eserleri

Yapılan girişimler sonucu yurt dışından ülkemize iadesi sağlanan eserler:

- 1- Aphrodisias Eserleri (ABD) (1980)
- 2- Tunç Vazo (ABD) (1982)
- 3- Herakles Lahdine Ait Parça (ABD) (1980)
- 4- Boğazköy Tabletleri Ve Sfenks (Almanya) (1924-1942, 1980,1987)
- 5- Osmanlı Tombak (Londra) (1991)
- 6- 93 Parçadan Oluşan Osmanlı Giysi Koleksiyonu (ABD) (1991)
- 7- Bronz Vazo (İtalya) (1991)
- 8- Antiochos I. Baş Fragmenti (Almanya) (1991)
- 9- Elmalı Sikkeleri (İsviçre, ABD) (1988,1991,1992,1999)
- 10- Lidya Eserleri (ABD) (1993)
- 11- Gemici Feneri (ABD) (1994)
- 12- Girlandlı Lahit (ABD) (1994)

- 13- Marsyas Heykeli (ABD) (1994)
- 14- Aphrodisias Friz Bloğu (ABD) (1994)
- 15- Aphrodisias Örenyeri'nden Çalınan Meleager Başı (ABD) (1994)
- 16- İzmir Birgi Aydınolu Mehmet Bey Camii'nden Çalınan Minber Kapısı (İngiltere) (1995)
- 17- Erdek Açık hava Müzesi'nden Çalınan Torso (ABD) (1995)
- 18- İzmir Müze Müdürlüğü Bahçesi'nden Çalınan Kadın Heykeli (İsviçre) (1995)
- 19- Mermer Kadın Başı (Avusturya) (1997)
- 20- Kurşun Mühür (ABD) (1998)
- 21- Atatürk'ün Gümüş Sigara Tabakası (ABD) (1998)
- 22- Henkel Koleksiyonunda Bulunan Eserler (Almanya) (1998)
- 23- Divriği Ulu Camii'ne Ait Ahşap Pano (ABD) (İngiltere) (1999)
- 24- Manş Denizi Batığı'ndaki Eserler (İngiltere) (1999)
- 25- Konya Beyşehir Eşrefolu Camii Giriş Kapısı Panoları (Danimarka) (1999)
- 26- Heathrow Havaalanı'nda Ele Geçirilen Eserler (İngiltere) (2000)
- 27- Menil Koleksiyonundaki Zeugma Mozaigine Ait Parçalar (ABD) (2000)
- 28- Nuruosmaniye Kütüphanesi'nden Çalınan Kur'an-I Kerim (ABD) (2000)
- 29- Oklahoma Eserleri I- II (ABD) (2000) (2001)
- 30- Kalsruhe'den İade Edilen Pişmiş Toprak Heykelcik (Almanya) (2001)
- 31- Topkapı Sarayı Müzesi'nden Çalınan Kur'an-I Kerim (Kıbrıs) (2000)
- 32- Tutlingen'de Ele Geçirilen Eserler (Almanya) (2001)
- 33- Bremen'de Ele Geçirilen Eserler (Almanya) (2001)
- 34- Mermer Kabartma Levha (Almanya) (2001)
- 35- Bronz Dionysos Heykeli (İngiltere) (2002)
- 36- Zürih'de ele geçirilen eserler (İsviçre) 2004

SORU 3: Yurtdışına kaçırılan eserlerin maddi değeri nedir?

CEVAP 3: Geçmişte yaşamış medeniyetlere ait kültür varlıklarının maddi değerlerle ölçülmesi mümkün değildir.

SORU 4: "Yukarıdaki eserlerimizin geri getirilmesi pahalı" şeklinde açıklamanız oldu mu? Olduysa bu sözler yurtdışına kaçırılan tarihi eser kaçakçılığını teşvik etmez mi? Bu durum müzelerimizin içinin boşalmasına neden olmaz mı?

CEVAP 4: Dünyanın pek çok ülkesindeki müze, özel müze ve koleksiyonunda Anadolu kökenli eserler bulunmaktadır. Kaçakçılık olaylarının ülkemizin sosyo-ekonomik yapısına olumsuz etkileri gözardı edilemez. Tarihi eser kaçakçılığı bugün ayrı bir boyut kazanmıştır. Bir ulusun kimliği, tarihi ve kültürel zenginliği gibi değerleri bazen maddi değerlerle ölçülemeyecek kayıplara yol açtığı herkesin bildiği bir gerçektir. Ülkemiz bu konuda en çok zarar gören ülkeler arasında bulunmaktadır. Artan eski eser kaçakçılığını önlemek için Bakanlığım, ilgili kuruluşların işbirliği ile çok yönlü çalışmalarını sürdürmektedir.

Basında yer alan “...yurtdışına kaçırılmış eserlerin geri getirilmesinin pahalı olduğu...” şeklindeki ifadeler bir konuşma bütünlüğünden sansasyonel olarak ön plana çekilmiş bir yaklaşım şeklidir. Benim esas olarak söylediğim, yurtdışında bulunan kültür varlıklarının ülkemize iadesi çalışmaları kapsamında devam eden davalar için yüksek ücret ödendiği, bunun yanı sıra bu işin zor bir iş olduğu, fakat Bakanlık olarak bu çalışmanın başarı ile tamamlanması gerektiği yönündedir. Çünkü bu davalardan esas amacımız, uluslararası platforma ülkemizin kültür varlıklarına sahip çıktığını kanıtlamak, yabancı koleksiyonerler ve müzeciler üzerinde Anadolu kökenli eser almalarında caydırıcı etki yaratmaktır. Örneğin Elmalı Sikkeleri ve Lidya Eserlerinin ülkemize iadesinde amaca ulaşılmıştır. ABD’deki bazı müze ve koleksiyonerler ülkemiz kökenli eser satın almaktan dolayısıyla ülkemizden kaçak kültür varlığı talep etmekten kaçınmaya başlamışlardır. Ayrıca, ABD’nin yanı sıra bir çok Avrupa ülkesi kendi ülkelerinde kaçak ele geçirilen ülkemize ait eserleri haber vermeye ve iade etmeye başlamışlardır.